

УДК 903:738"6343"(497.11)

903.4"6343"(497.11)

doi 10.46793/LZ-LIV1.007S

ПРЕГЛЕДНИ РАД

Примљен: 03. 08. 2024.

Прихваћен: 13. 09. 2024.

Владимир Стевановић*

Виши кустос – археолог

Народни музеј Лесковац

АНТРОПОМОРФНЕ ФИГУРИНЕ СА ЛОКАЛИТЕТА ЛОКВЕ - СЕЛИШТЕ У СЕЛУ РАЗГОЈНА

Апстракт: Археолошки локалитет Локве – Селиште је први пут истраживан за време систематског археолошког рекогносцирања Лесковачке котлине 1951. године. У овом периоду, на локалитету под називом Селиште, пронађена је мања количина археолошког материјала који је опредељен у млађи неолит и винчанску културу, поред осталог. Будућа археолошка истраживања нису дала исте резултате. Последњих година, мештанин Х. Митић је сакупљао археолошки материјал са површине обрадивих парцела и презентовао сакупљене предмете археолошком одсеку Народног музеја у Лесковцу. Након кратке површинске проспекције 2024. године, виши кустос археолог В. Стевановић је констатовао постојање археолошког материјала који потиче из периода млађег каменог доба, углавном из раног неолита, старчевачке културе. У питању је шест антропоморфних фигурина, али и друга врста материјала која ће тек бити публикована. У непосредној близини локалитета Локве – Селиште, налази се чак четири неолитска локалитета, која се могу довести у везу са њим.

Кључне речи: Неолит, праисторија, старчевачка култура, винчанска култура, Разгојна, археологија, Локве–Селиште, антропоморфне фигурине, праисторијска археологија.

*

Карактеристике села

Село Разгојна се простире на 951 хектара површине и у питању је збијено сеоско насеље, које има издужени облик у правцу исток-запад. Оно се на југу простире на најнижој дилuviјалној тераси, која се налази на десној обали реке Јужна Морава, док се на северној страни наслања на планину Бабичка Гора.

Поред Јужне Мораве, на коју се наслања читавим југозападним делом, кроз село протиче и поток који се назива Стара Река или Осојка, док се у североисточном делу села, на падинама Бабичке Горе, налази извор потока под именом Лештарка. Ова два потока се спајају у речицу која се улива у Јужну Мораву. Поред тога, на територији села, налазе се три извора питке

* vlada.stevanovic@gmail.com

воде, кладенаца.¹ Данас, готово 600 хектара површине сеоског земљишта припада плодном тлу, док шуме заузимају површину од 175 хектара.

Свакако, присуство воде за пиће и плодно земљиште на речним терасама које су погодне за пољопривредне активности, у комбинацији са шумама на обронцима Бабичке горе, које омогућавају лов на локалну дивљач, пружају у великој мери повољне услове за живот у праисторијском периоду.



Слика 1. Територија села Разгојна²

Историјат истраживања

Село Разгојна се први пут у археолошкој литератури помиње код аутора М. Гарашанина и В. Ивановића, у публикацији Праисторија лесковачког краја, а у виду резултата систематског археолошког рекогносцирања 1951. године, у коме су учествовали М. Гарашанин, Д. Гарашанин, Р. Васић и В. Ивановић. Аутори говоре о праисторијском локалитету Селиште³, лоцираном на коси која је оријентисана у правцу север-југ, на десној обали састава потока, који је у овом случају Лештарски поток или Лештарка,

¹ Јован В. Јовановић, *Лесковачко поље и Бабичка гора*, Народни музеј у Лесковцу 1979, 160-163.

² www.maps.google.com

³ Милутин Гарашанин, Веља Ивановић, *Праисторија лесковачког краја*, Народни музеј у Лесковцу 1958, 45.

с обзиром да се на само педесетак метара у правцу простирања косе налази и састав два потока, Осојачког потока и Црквеног потока (према упутствима из 2024. године, локалног мештанина, Х. Митића). Поменути аутори димензије локалитета процењују на 250 x 100 метара.

Гарашанин наводи постојање два хронолошка хоризонта, на основу извршене површинске проспекције, где први чини мања количина римског материјала, док је већа концентрација керамике, кућног лепа и материјала од кремена из периода млађег каменог доба, опредељеног у винчанску културну групу.⁴

Током систематског археолошког рекогносцирања 1978. године у сарадњи Народног музеја у Београду и Народног музеја у Лесковцу, аутори Ерцеговић-Павловић и Костић наводе да није пронађен никакав археолошки материјал на наведеној локацији.⁵



Слика 2. Коса на којој се простира локалитет Локве - Селиште

Последњих година, мештанин Разгојна, дипл. инж. машинства у пензији Хранислав Митић, сарадник Народног музеја у Лесковцу, обилази локалитет и сакупља површинске налазе, које чува у својој приватној колекцији у свом домаћинству са планом да публикује монографију о археолошким локалитетима у селу Разгојна. Један део предмета је и поклонио Народног музеју у Лесковцу.

Археолошки одсек Народног музеја у Лесковцу је последњих година више пута посетио село Разгојно и више локалитета у селу из различитих периода, као и домаћинство и приватну колекцију Х. Митића. 2024. године, уз његову асистенцију, локалитет Селиште-Локве су посетили археолози

⁴ Гарашанин, Ивановић, *нав. дело*, 45

⁵ Славенка Ерцеговић-Павловић, Десанка Костић, *Археолошки споменици и налазишта лесковачког краја*, Археолошки институт Београд, Народни музеј у Лесковцу 1988, 23

Народног музеја у Лесковцу, Владимир Стевановић, виши кустос и Јулијана Пешић, музејски саветник. Приликом кратке површинске проспекције на локалитету, прикупљено је нешто праисторијског материјала од фрагмената атипичне и типичне керамике, фрагментованог кућног лепа, као и кремених сировина и једног кременог ножића. Констатована је заправо значајно већа површина простирања самог локалитета, него што је то иницијално наведено. Фотографисани су и неолитски предмети из приватне колекције Х. Митића.



Слика 3. Х. Митић и археолози Народног музеја у Лесковцу приликом обиласка локалитета Локве – Селиште 2024. године

Археолошки локалитет Локве - Селиште

Како би локалитет могао бити јасно сагледан, неопходно је пре свега, јасно дефинисати сам назив потеса у селу. Приликом иницијалног рекогносцирања 1951. године⁶, аутори наводе да је назив овог потеса заправо Селиште. Међутим, током наредног рекогносцирања 1978. године⁷, археолози нису пронашли никакве налазе на површини, што може довести и до закључка да нису отишли на жељену локацију. Током обиласка терена археолога Народног музеја у Лесковцу 2024. године, сарадник Х. Митић је образложио да се заправо потес који је обележен као „десна обала реке“, која се налази на већ поменутој коси, носи назив Локве, док се лева обала реке Лештарке назива Селиште. Током теренског обиласка 2024. године, на потесу Селиште нису пронађени никакви археолошки индикатори постојања локалитета, док је на потесу који мештани називају Локве, заправо пронађена и евидентирана већа присутност керамичких фрагмената из разних хронолошких периода.

⁶ Милутин Гарашанин, Веља Ивановић, *Праисторија лесковачког краја*, Народни музеј у Лесковцу 1958, 45.

⁷ Славенка Ерцеговић-Павловић, Десанка Костић, *Археолошки споменици и налазишта лесковачког краја*, Археолошки институт Београд, Народни музеј у Лесковцу 1988, 23.

На основу овога, можемо закључити да назив Селиште вероватно представља грешку у бележењу локалног назива потеса, приликом иницијалног рекогносцирања. Из овог разлога, у даљем навођењу, локалитет ће бити ажуриран и актуелним називом потеса, Локве - Селиште.

Локалитет Локве - Селиште налази се у склопу велике косе која се пружа у правцу север-југ, која се са једне стране завршава доминантним положајем у односу на долину Јужне Мораве и пружа јасан преглед ове долине, док се њен почетак на северу спаја са побрђем Бабичке Горе. Локалитет је смештен на благој падини која се спушта ка југоистоку у односу на косу, која је вероватно била део насеља. Падина се спушта према Лештарском потоку, који даље води ка селу. Читава падина се данас налази под обрадивим површинама и захваљујући томе, видљиви су археолошки површински индикатори у виду покретног археолошког материјала који се може довести у хронолошку везу са неолитским периодом, као што је наведено и током претходних истраживања.

Пре него што приступимо представљању покретног археолошког материјала, важно је истаћи да је сама позиција локалитета од великог значаја за неолитски период, јер обухвата плодну речну терасу, изворе воде и неопходну близину шума, које би служиле за потребе лова. Исто тако, у непосредној близини локалитета Локве – Селиште, налазе се и регистровани неолитски локалитети у суседним селима, који би се могли довести у везу и комуникацију са овим локалитетом.

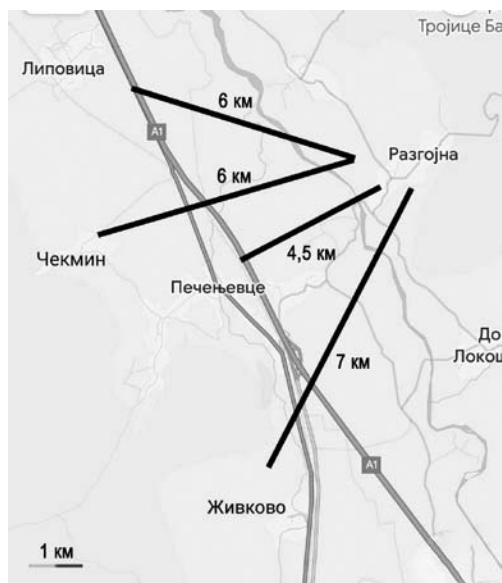
Локалитет који је ваздушном линијом најближи локалитету Локве – Селиште у селу Разгојна је локалитет Десна обала Јужне Мораве. Локалитет који дели сличне природне карактеристике са Локве – Селиште се налази у селу Печењевце, на удаљености од само 4.5 km. Са овог локалитета, нажалост, потиче само један случајни налаз, а у питању је камена секира-чекић датована у период неолита.⁸

Најзначајнији неолитски локалитет у непосредној близини локалитета Локве – Селиште је засигурно потес где су обједињени локалитети Кућиште, Састанци, Селиште и Шеварике у селу Чекмин, који су заправо, највероватније само откривени делови једног знатно већег локалитета, чији централни део чини локалитет Кућиште. Удаљеност између ових локалитета и Разгојне износи 6 km. На овим локалитетима/локалитету, пронађена је велика количина покретног археолошког материјала, између осталог, и из неолитског периода, раног и позног неолита, који чине фигуристине, жртвеници, посуде са сликаном и орнаментисаном керамиком, алатке, тегови и сл.⁹

⁸ Гарашанин, Ивановић, *нав. дело*, 1958, 44; Ерцеговић-Павловић, Костић, *нав. дело*, 1988, 21; Александар Булатовић, Смиља Јовић, *Лесковац, културна стратиграфија праисторијских локалитета у Лесковачкој регији*, Београд - Лесковац, 2010, 273.

⁹ Ерцеговић-Павловић, Костић, *нав. дело*, 1988, 12; Милорад Стојић, Мира Јоцић, *Метално доба у Лесковачкој котлини*, Лесковачки зборник XXXIII, 1993, Лесковац 291-306; Александар Булатовић, *Генеза и развој култура бронзаног доба у*

Трећи неолитски локалитет, у односу на раздаљину из правца Разгојне, био би локалитет Црквиште у селу Липовица, на коме су константовани налази из периода раног и позног неолита, у виду фрагмената посуда, као и секире од глачаног камена.¹⁰ Његова удаљеност ваздушном линијом такође износи око 6 km.



Слика 4. Географска повезаност Разгојне са неолитским локалитетима у близини

Последњи локалитет у непосредној близини локалитета Локве – Селиште је локалитет Шљивче у селу Живково, на коме је пронађен материјал из раног неолита, у виду фрагмената керамичких посуда, опредељених у старчевачку културну групу.¹¹ Овај локалитет се налази при врху доминантног узвишења, које контролише речну долину и његова удаљеност у односу на локалитет Локве – Селиште у Разгојни износи 7,5 km ваздушном линијом.

басену Јужне Мораве, Докторска дисертација обрађена на Филозофском факултету у Београду, 2008, 60; Булатовић, Јовић, *нав. дело*, 2010, 121; Barbara Horejs, Aleksandar Bulatović, Cornelius Meyer Bogdana, Milić, Steffen Schneider, Marlen Schloffel, Vladimir Stevanović, „Prehistoric landscapes of the Pusta Reka region (Leskovac). New investigations along the Southern Morava river“, Glasnik SAD, Beograd, 2018, 23-51; Стевановић Владимир, *Фрагментована зооморфна фигурина – локалитет Кућиште у Чекмину*, Лесковачки зборник LVIII, Лесковац, 2018, 7-21; Владимир Стевановић, *Фрагментовани жртвеници са локалитета Кућиште у селу Чекмин*, Лесковачки зборник LXII, 2022, 7;

¹⁰ Булатовић, Јовић, *нав. дело*, 2010, 210;

¹¹ *Исто*, 335;

Фигурине - преглед

На археолошком локалитету Локве - Селиште у селу Разгојна пронађено је шест фигурина, од стране локалног мештанина и сарадника Народног музеја у Лесковцу, Х. Митића. Ови предмети се налазе у његовој приватној колекцији. У истој колекцији се налази још неколико предмета који су тешко фрагментовани, а који би могли бити фрагменти фигурина, који потичу са истог локалитета, Локве - Селиште.

Поред ове врсте предмета, Хранислав поседује и друге врсте праисторијског материјала, као што су фрагменти посуда, камене алатке, кремене алатке, тегове, леп... Такође, његова приватна колекција садржи велику количину материјала из других хронолошких епоха, а који потиче у једном делу са истог локалитета.

Антропоморфна фигурина, рани неолит, старчевачка култура, 6.000-5.500. г.п.н.е.

На слици број 5-6 налази се стилизована стубаста антропоморфна фигурина. Фигурина је представљена без руку, сужена у пределу торза, са благим проширењем на врху у виду главе и тешко фрагментована на месту где би се налазило лице у виду носа назначеног штипањем. Испод торза, фигурина се шири у седалном делу са сужењем и продужетком на доле у виду ногу. Најнижи сегмент фигурине је такође фрагментован. Израђена је од прочишћене печене земље, пригачане површине, са примесом ситних кварцних каменчића, црвенкасте је боје.

Димензије: Висина 4,9 цм; ширина 1,9 цм; Приватна колекција; Непубликовано.

Млађе камено доба, рани неолит, старчевачка култура, 6.000-5.500 г.п.н.е.



Слика 5-6. Фрагментована стубаста антропоморфна фигурина, село Разгојна, лок. Локве – Селиште

**Антропоморфна фигурина, рани неолит, старчевачка култура,
6.000-5.500. г.п.н.е.**

На слици 7-8 приказана је стилизована седећа антропоморфна фигурина. Фигурина није представљена са наглашеним рукама, већ само са главом, торзоом и седалним делом са благо наглашеним савијеним стилизованим ногама. Сегмент који представља главу, која најчешће има наглашено лице методом штипања земље пре печења, је фрагментован. Фигурина је са једне стране равна, док је на другој страни представљена са облинама. Седални део је лоптасто изражен, док су стилизоване ноге само благо наглашене, али и фрагментоване у једном делу. Израђена је од печене земље, пригачане површине, мрке боје, са примесом ситних кварцних каменчића.

Димензије: Висина 6,3 цм; ширина 4 цм; Приватна колекција; Непубликовано.

Млађе камено доба, рани неолит, старчевачка култура, 6.000-5.500 г.п.н.е.



Слика 7-8. Стилизована седећа антропоморфна фигурина, село Разгојна, лок.
Локве – Селиште



Слика 9-10. Стилизована стајаћа антропоморфна фигурина, село Разгојна,
лок. Локве – Селиште

**Антропоморфна фигурина, рани неолит, старчевачка култура,
6.000-5.500. г.п.н.е.**

На слици 9-10 представљена је стајаћа стилизована антропоморфна фигурина са израженим глутејима, односно седалним делом. Руке нису назначене. Глава је моделована пластично у виду равног завршетка са благим проширењем у односу на врат и торзо. Након проширења у пределу глутеја, фигурина се сужава у доњем делу у виду стопе, која је делимично фрагментована. Једна половина фигурине је плљосната, док је друга изражена са облинама. Израђена је од црвенкасте печене земље, пригљачане површине, прочишћене.

Димензије: Висина 6,2 цм; ширина 2 цм; Приватна колекција; Непубликовано.

Млађе камено доба, рани неолит, старчевачка култура, 6.000-5.500 г.п.н.е.

**Антропоморфна фигурина, рани неолит, старчевачка култура,
6.000-5.500. г.п.н.е.**

На слици 11-12 представљена је стилизована стојећа антропоморфна фигурина. Делови тела су у сваком смислу минималистички нагљашени. Тако је глава представљена благим постепеним сужавањем ка врху фигурине са оштријим крајем на страни на којој је благим штипањем пластично моделован нос. Други крај онога што би представљало главу је благо заобљен и делимично фрагментован. Тело се од главе надолу шири врло постепено и на месту где је стопа је тек незнатно шире од главе. Стопа је такође делимично фрагментована. Фигурина је израђена од печене земље, прочишћене са малом примесом ситног песка, сиве је боје. Пригљачане је површине.

Димензије: Висина 4,5 цм; ширина 2 цм; Приватна колекција; Непубликовано.

Млађе камено доба, рани неолит, старчевачка култура, 6.000-5.500 г.п.н.е;



Слика 11-12. Стилизована антропоморфна стубаста фигурина, село Разгојна, локалитет Локве – Селиште

Антропоморфна фигурина, рани-позни неолит, 6.000-5.000. г.п.н.е.

На слици број 13-14 приказана је тешко фрагментована антропоморфна фигурина. Очуван је само торзо, са скраћеним раширеним рукама, које су пластично изведене, а моделоване у виду патрљака. Доњи део тела у потпуности недостаје, као и врат и глава. Будући да се на торзу препознају пластично моделоване груди у фрагментованом стању, може се закључити да је у питању фигурина женске особе. Стомак је благо наглашен и може представљати труднички стомак, међутим због оштећења се не може са сигурношћу утврдити. Фигурина је израђена од црвенкасте печене земље, пречишћене.

Димензије: Висина 2,7 цм; ширина 4 цм; Приватна колекција; Непубликовано.

Млађе камено доба, рани - позни неолит, 6.000-5.000 г.п.н.е.



Слика 13-14. Фрагментована антропоморфна фигурина, Разгојна, лок. Локве – Селиште

Антропоморфна фигурина, рани-позни неолит, 6.000-5.000. г.п.н.е.

На слици број 15-17 представљена је стубаста антропоморна фигурина. Фигурина има пластично моделовано и наглашено лице у облику обрнутог трапезоида/троугла, чије дно представља пластично наглашени нос, а које је делимично фрагментовано са предње и задње стране. Нису видљиве назнаке очију, носа и сл. Остатак тела нема такође никаквих додатних елемената, сем цилиндричног стубића који се завршава у дну, без одређене стопе. На врху главе, на темену, налази се перфорација која се, захваљујући фрагментованом доњем делу тела, видљиво завршава на дну фигурине. Функција перфорације је највероватније била да фигурину помоћу нити или канапа одржава око врата у виду огрлице. Може се закључити да је у питању врста амулета или привеска. Израђена је од печене земље, добро

пречишћене, заглачане површине, са примесом ситних каменчића. Црвене је боје.

Димензије: Висина 7 цм; ширина 4 цм; Приватна колекција; Непубликовано.

Млађе камено доба, рани-позни неолит, 6.000-5.000 г.п.н.е.



Слика 15-17. Стубаста антропоморфна фигурина, село Разгојна, лок. Локве - Селиште

Закључак

Локалитет Локве – Селиште у селу Разгојна има јако повољне географске карактеристике које су поменуте раније у тексту. Током претходних деценија и приликом првих истраживања, поменуто је да је на локалитету пронађен покретни археолошки материјал који је опредељен у млађе камено доба, позни неолит и винчанску културу.

Након најновијих налаза, можемо приметити да локалитет поседује и археолошки материјал који се може одредити и у старчевачку културу и период раног неолита, што му даје још комплекснију културолошку вредност. Као што је напоменуто на почетку, са овог локалитета потиче и друга врста материјала, као што су секире, камене алатке, кремени ножићи, фрагментоване посуде и грађевински материјал – леп, који се такође може одредити у неолитски период. А поред тога, на локалитету је и током првих истраживања, а и приликом површинске проспекције, те и у приватној колекцији Х. Митића, детектован материјал из млађих епоха, као што су антика и средњи век. У плану је да се остатак неолитског материјала такође публикује у оквиру неког наредног излагања.

Локалитет Локве – Селиште у селу Разгојна засигурно завређује велику археолошку пажњу и с обзиром на све наведене карактеристике, као и на површину простирања локалитета, морао би бити стављен фокус на систематичнија археолошка истраживања, како би се евидентирало што

више археолошког контекста и слоја. Треба такође узети и у обзир заиста непосредну близину околних неолитских локалитета са акцентом на локалитете у селу Чекмин, који садрже изузетан археолошки материјал из више праисторијских хронолошких периода. Велика је вероватноћа да су ови локалитети били уско повезани у периоду млађег каменог доба, тачније у периоду раног неолита. А будући да су локалитети у селу Чекмин тешко девастирани услед континуираних дивљих копања, требало би да се искористи прилика и да се локалитет Локве – Селиште адекватно истражи, док још увек постоји могућност за то. Нажалост, узевши у обзир тешку ситуацију са агресивним дивљим копањем код великог броја локалитета у лесковачкој котлини, свако публикување и истицање значаја овог локалитета, доводи га у непосредну опасност и директан ризик од девастације.

Археолошки одсек Народног музеја у Лесковцу захваљује се сараднику Храниславу Митићу на његовој вредној сарадњи са музејем и на његовој посвећености и ентузијазму да локалитет Локве – Селиште, као и остале локалитете у селу Разгојна сачува и да подигне свест о њиховом богатом културно-археолошком значају. Управо је он прави пример како би мештани требало да вреднују и негују културно-историјско наслеђе на локалу и да успешно сарађују са надлежним институцијама.

Литература:

Bulatović Aleksandar, *Geneza i razvoj kultura bronzanog doba u basenu Južne Morave*, Doktorska disertacija odbranjena na Filozofskom fakultetu u Beogradu, 2008, 60.

Булатовић Александар, Јовић Смиља, *Лесковац, културна стратиграфија праисторијских локалитета у Лесковачкој регији*, Београд, Лесковац, 2010.

Гарашанин Милутин, Гарашанин Драга, *Археолошка налазишта у Србији*, Београд, 1951.

Гарашанин Милутин, Ивановић Веља, *Праисторија Лесковачког краја*, Лесковац, 1958.

Гарашанин Милутин, *Лесковачко поморавље у праисторијско доба*, Лесковачки зборник, VIII, Лесковац, 1968, 9-17.

Гарашанин Милутин, *Праисторија на тлу Србије*, Београд, 1973.

Ерцеговић Павловић Славенка, Костић Десанка, *Археолошки споменици и налазишта лесковачког краја*, Београд, 1988.

Ерцеговић Павловић, С., Костић, Д., *Теренска истраживања лесковачког подручја II*, Старица н.с. XXX, Београд, 1980, 131-135.

Јовановић Јован, *Лесковачко поље и Бабичка Гора – Историјско привредна и етнографско-социолошка истраживања*, Посебни део, Лесковац, 1979.

Јовић Смиља, Пешић Јулијана, Стевановић Владимир, Стојановић Владимир, *Тајне археолошких депоа, каталог изложбе*, Лесковац, 2017.

Јовић Смиља, Пешић Јулијана, Стевановић Владимир, Стојановић Владимир, *Археолошка налазишта на територији општине Бојник*, Лесковац, 2019.

Јоцић Мира, Стојић Милорад, *Метално доба у Лесковачкој котлини*, Лесковачки зборник XXXIII, Лесковац, 1993, 291.

Ерцеговић Павловић Славенка, Костић Десанка, *Рекогносцирање локалитета лесковачког подручја у 1982. години*, Лесковачки зборник, XX, Лесковац, 1982, 359-360.

Ерцеговић Павловић Славенка, Костић Десанка, *Рекогносцирање локалитета лесковачког подручја у 1982. години*, Лесковачки зборник, XXIV, Лесковац, 1982, 513-515.

Стевановић Владимир, *Фрагментована зооморфна фигурина – локалитет Кућиште у Чекмину*, Лесковачки зборник LVIII, Лесковац, 2018, 7-21

Стевановић Владимир, *Праисторијска збирка*, 70 година Народног музеја Лесковац, Лесковац, 2018, 46-61.

Стевановић Владимир, *Фрагментовани жртвеници са локалитета Кућиште у селу Чекмин*, Лесковачки зборник LXII, 2022, 7-21;

Стевановић Владимир, *Неолитски локалитет Имање Васића у селу Мијајлица*, Врањски гласник, *Поводом 110 година од Балканских ратова и ослобођења старе Србије*, Народни музеј Врање, Врање 2023, 25-43;

Horejs Barbara, Bulatović Aleksandar, Meyer Cornelius, Milić Bogdana, Schneider Steffen, Schloffel Marlen, Stevanović Vladimir, *Prehistoric landscapes of the Pusta Reka region (Leskovac)*. New investigations along the Southern Morava river, Glasnik SAD, Beograd, 2018, 23-51.

Интернет извори: www.maps.google.com

Summary

Vladimir Stevanović

ANTHROPOMORPHIC FIGURINES FROM THE SITE LOKVE-SELIŠTE IN THE VILLAGE OF RAZGOJNA

Archaeological site Lokve – Selište in the village of Razgojna, municipality of Leskovac, has been investigated since the year 1951. and some of the first official archaeological surveys of the Leskovac valley. During this period, archaeologists found various archaeological prehistory material, dated to the Early Neolithic and

the Vinča culture. Since this period, until the last several years, there hasn't been any new results regarding this site, even in the later surveys. Until a local citizen, an archaeological enthusiast Mr. Hranislav Mitić found new archaeological material while searching on the surface of the agricultural fields. He presented his archaeological collection to the archaeological department of the National Museum of Leskovac, after which a short prospection was introduced which resulted in a new series of materials such as pottery fragments, figurines, stone tools, flint blades, loom weights, daub fragments etc. The private collection of Mr. Mitić was investigated and the department found some amount of valuable archaeological material from prehistory, Roman, and the medieval period. There are six Neolithic figurines that were investigated from the collection of Mr. Mitić, which were presented in this article.